

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

Návrh optimalizace sítě matričních úřadů v ČR

1. Úvod

Síť matričních úřadů je v České republice velmi široce dostupná. Celkem v 1 230 obcích je matriční úřad, v součtu celá síť obsahuje 1275 matrik¹. Na základě analýz výkonů jednotlivých úřadů se ovšem ukazuje vytížení jednotlivých matrik jako výrazně nerovnoměrné. Více než 65 % matričních úřadů vykazalo v průměru v letech 2014 - 2016 méně než 50 prvozápisů, přičemž naopak více než 100 prvozápisů má jen 6, 27 % matrik. Z celkového počtu 228 974 prvozápisů v roce 2016 bylo téměř 85 % provedeno ve městech nad 10 000 obyvatel. Z výše uvedených argumentů vyplývá, že zcela stěžejní část výkonu agendy matričních úřadů je vykovávána v rámci přibližně stovky největších sídel v ČR. Naproti tomu v malých obcích, kde často původní smysl vedení matričních knih již pominul, je vytížení zcela minimální. Vystává tak otázka zajištění kvality vykonávané agendy na úřadech s malým počtem zápisů.

Optimalizace správních obvodů matričních úřadů si klade za cíl jednak zajistit adekvátní kvalitu výkonu agendy na všech matričních úřadech, přispět k nápravě aktuálních nespravedlností ve financování této agendy v rámci přenesené působnosti a zároveň zjednodušit a zefektivnit koordinační a kontrolní mechanismy v rámci celého systému. K dosažení těchto cílů je nezbytná optimalizace celé sítě matričních úřadů s důrazem na posílení role středně velkých měst a rozložením hlavní zátěže mezi větší počet úřadů.

¹ Kromě matrik na obecních úřadech je 22 matričních úřadů je v rámci hl. m. Prahy, 23 v rámci městských částí statutárních měst a 4 pro vojenské újezdy. Oproti stavu v analýze je od 1.1.2017 matriční úřad také v obci Kamenice.

2. Optimalizace správních obvodů matričních úřadů

2.1 Principy vymezení nových správních obvodů matričních úřadů

V rámci optimalizace správních obvodů matričních úřadů je navrhováno převedení agendy úřadů se zcela minimálním ročním vytížením na využívanější matriční úřady. Kritériem byl průměrný roční počet všech zápisů provedených daným úřadem. Přesun agendy se týká všech úřadů (až na několik výjimek), které měly součet průměrného ročního počtu zápisů v knihách narození, úmrtí a manželství 20 a menší. Z těchto úřadů, u nichž se předpokládá jejich zrušení, byly vyňaty obce s pověřeným obecním úřadem (II. typu) a některé zbylé obce I. typu, jejichž zrušením by se významně zhoršila dostupnost matričních úřadů v dané oblasti. V tomto směru bylo postupováno způsobem, aby nedocházelo k přesunu agend na matriční úřady ve větší vzdálenosti, než je 20 km. Zároveň byly individuálně posouzeny případy těch matrik, které mají alespoň 10 zápisů v knize manželství a registrovaného partnerství, aby nedošlo k rušení v místech oblíbených pro konání svateb (z důvodu specifické časové a organizační náročnosti svateb z pohledu matričního úřadu). V potaz byly brány i kapacitní možnosti úřadů, ke kterým jsou nově připojovány rušené obvody. Bylo tedy snahou rozdělit agendu mezi větší počet okolních úřadů.

Matriční úřady obcí s pověřeným obecním úřadem (obce II. typu) a obcí s rozšířenou působností (obce III. typu) byly bez výjimky zachovány.

Stávající správní obvody byly považovány za nedělitelné. V případě, kdy je rušen matriční úřad, je navrhován přesun celého správního obvodu pod jiný matriční úřad, tj. aby nedošlo k situaci, kdy část obcí správního obvodu byla přeřazena pod jiný matriční úřad, než ostatní.

Klíč k vymezení nových obvodů byl následující:

1. respektování hranic SO ORP
2. respektování hranic SO POU
3. vzdálenost k nejbližší matriční
4. zvážení existujících dojížděkových vazeb
5. zvážení dostupnostních parametrů
 - pakliže silniční vzdálenost z obce na nový matriční úřad narostla na více než 20 km, byla zvážena možnost jeho zachování, popřípadě zachování okolního matričního úřadu jako „spádového“ pro více správních obvodů rušených matričních úřadů.
6. zvážení významnosti oblasti pro konání svateb
 - pakliže matriční úřad podle výše uvedených pravidel byl předpokládán ke zrušení a měl průměrný počet zápisů v knize manželství a registrovaného partnerství větší než 10, byla individuálně posuzována možnost zachovat tento úřad.
7. zvážení únosnosti předpokládaného navýšení agendy pro matriční úřady, ke kterým jsou rušené obvody přiřazovány

Optimalizace se tedy týká 445 úřadů v ČR, což je přibližně 1/3 současné sítě, nově by bylo 785 obcí s matričním úřadem.

2. 2 Počty matričních úřadů navrhovaných ke zrušení

Na základě principů vymezení nových obvodů matričních úřadů je navrhováno 445 matričních úřadů ke zrušení. Jak ukazuje tabulka níže, nejvíce matričních úřadů by ukončilo činnost ve Středočeském kraji. Souhrnně se ve správních obvodech těchto úřadů nachází také nejvyšší počet obcí (198), které by v případě zrušení jejich příslušného matričního úřadu musely být připojeny k jiným matričním úřadům. V těchto středočeských obcích žije 124 tisíc obyvatel. Druhý nejvyšší počet potenciálně zrušených matričních úřadů má Jihomoravský kraj (55) a třetí je kraj Jihočeský (47).

Na druhém konci jsou poměrně logicky dva rozlohou nejmenší kraje (nepočítaje Prahu), a to Karlovarský kraj s 16 matričními úřady navrženými ke zrušení a Liberecký kraj s 11.

Celkem se ve správních obvodech rušených matričních úřadů nachází 1280 obcí, ve kterých žije 835 tisíc obyvatel.

Stav v oblasti matričních úřadů po změně

Kraj	Počet rušených matrik v kraji	Počet obcí ve správních obvodech rušených matrik	Počet obyvatel v rušených správních obvodech m. ú.
Středočeský	67	198	124 345
Jihomoravský	55	137	100 003
Jihočeský	47	162	86 487
Olomoucký	45	130	90 048
Vysočina	45	170	68 560
Zlínský	38	86	73 970
Plzeňský	32	103	60 353
Moravskoslezský	30	48	59 869
Ústecký	26	62	47 335
Pardubický	16	63	36 216
Královéhradecký	17	63	36 918
Karlovarský	16	33	29 943
Liberecký	11	25	21 851
Celkem	445	1 280	835 898

Zdroj: ČSÚ; databáze ArcČR 500; vlastní zpracování

2. 3 Dostupnost nově vymezených matričních úřadů

Parametry dostupnosti matričních úřadů jsou v současné době nadstandardně vysoké, zejména s ohledem na to, jak často ve skutečnosti občan potřebuje návštěvu matriky. Dnes se mediánová i průměrná dostupnost pohybuje okolo 4,9 km. Nově navrhovaná lokalizace matričních úřadů vesměs odpovídají převládajícím směrům dojíždky do zaměstnání a do škol, kdy byly správní obvody většinou přiřazeny k obcím III. typu, popř. II. typu a jen minimálně k obcím I. typu (v případech lepší dosažitelnosti). Na nejdelší vzdálenost se bude stěhovat matriční úřad ve Stádlci, který přejde pod 19 km vzdálený Tábor. Dalších 24 matričních úřadů se pak přesouvá na vzdálenost mezi 15 - 19 km. Přesuny na takovéto vzdálenosti jsou zcela ojedinělé a 94 % rušených matričních úřadů přejde pod

úřady ve vzdálenosti pod 15 km, přičemž průměrnou vzdáleností rušených matrik od nových je 8,5 km. Průměrná vzdálenost všech obcí na matriku bude nově 6,3 km, přičemž nejhůře dostupnou obcí z hlediska matriky je obec Strážný, která je vzdálená 25 km od Vimperka. Tato byla nejhůře dostupná již před navrhovanými změnami. Přestože nebudou matriční úřady v řadě menších obcí, budou stále dostatečně reflektovat každodenní pohyb obyvatel za prací, do škol a za službami a vzhledem k frekvenci využívání těchto úřadů z pohledu běžného občana nelze v žádném případě hovořit o zásadním vlivu na dostupnost veřejné správy.

2. 4 Nejvíce zatížené matriční úřady nově přiřazenými správními obvody zrušených matričních úřadů podle počtu obcí

Nejvíce takto zatíženými matričními úřady se stanou matriční úřady v Rakovníku a Prostějově, na které se nově napojí sedm dalších současných správních obvodů. Šest obvodů se nově připojí k matričnímu úřadu v Kaplici a pět jich bude přiřazeno do správního obvodu Hranic (okr. Přerov).

Matriční úřady, k nimž se připojuje 3 a více rušených obvodů

Kraj	Matriční úřad	Počet připojovaných správních obvodů	Průměrný počet prvozápisů		Průměrný počet svateb	
			Aktuální stav	Předpokládané navýšení	Aktuální stav	Předpokládané navýšení
Karlovarský kraj	Karlovy Vary	3	1744	30	201	19
Plzeňský kraj	Klatovy	3	1270	29	88	13
	Město Touškov	3	13	25	0	14
	Sušice	3	348	31	87	24
Ústecký kraj	Litoměřice	3	1698	26	132	11
Středočeský kraj	Rakovník	7	958	65	72	31
	Kladno	4	2598	38	284	14
	Mladá Boleslav	4	2222	29	129	14
	Kolín	3	2104	40	154	14
	Příbram	3	1903	31	134	13
	Sedlčany	3	297	30	113	17
	Jihočeský kraj	Kaplice	6	51	50	36
Český Krumlov		4	1207	41	143	22
Jindřichův Hradec		4	1348	53	155	21
Prachatice		4	849	60	51	32
Strakonice		4	1376	41	106	18
Milevsko		3	102	38	34	22
Tábor		3	1837	24	176	15
Vimperk		3	118	28	50	17
Pardubický kraj	Lanškroun	3	139	43	73	24
Kraj Vysočina	Jihlava	4	2351	31	220	16
	Pelhřimov	4	1192	39	121	12
	Třebíč	4	2164	26	225	8
	Žďár nad Sázavou	4	262	40	161	18
Olomoucký kraj	Prostějov	7	2060	92	178	33
	Hranice	5	494	61	114	34
	Konice	4	59	43	29	12
	Litovel	3	134	34	69	11
	Přerov	3	1641	41	160	10

	Zábřeh	3	256	24	101	8
Moravskoslezský kraj	Nový Jičín	4	1504	49	134	23
	Krnov	3	1397	24	101	13
Zlínský kraj	Vsetín	4	1358	55	93	26
	Uherský Brod	3	175	48	60	26
Jihomoravský kraj	Boskovice	4	1226	62	78	35
	Bučovice	4	69	43	43	14
	Bzenec	3	38	16	21	4
	Ždánice	3	24	31	12	16
	Slavkov u Brna	3	170	47	131	24
	Drnovice	3	44	20	38	12
	Vyškov	3	1651	44	78	19

2. 5 Výjimky

U následujících matričních úřadů je navrhováno jejich zachování, přestože nesplňují základní kritérium 20 prvozápisů a nejedná se o centra správních obvodů ORP ani POÚ. Byly zachovány na základě individuálního posouzení kritérií uvedených v bodě 5 a 6 popřípadě 7² či kombinace důvodů.

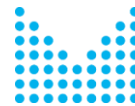
Matriční úřady s uplatněním výjimek

Kraj	Matriční úřad	Důvod výjimky (dle bodu 5, 6 či 7 klíče k vymezení nových obvodů)	Důvod výjimky
Plzeňský kraj	Úterý	5	odlehlost
	Železná Ruda	5	odlehlost
Ústecký kraj	Hora sv. Kateřiny	5 a 6	odlehlost, významné svatební místo
	Košťany	5 a 6	spádovost pro okolní MÚ, významné svatební místo
Středočeský kraj	Řehlovice	6	významné svatební místo
	Žleby	6	významné svatební místo
	Davle	6 a 7	významné svatební místo, kapacitní možnosti nového úřadu
	Zbraslavice	5	odlehlost, spádovost pro okolní MÚ
	Krnsko	6	významné svatební místo
Jihočeský kraj	Kamýk n. Vltavou	5	odlehlost
	Jistebnice	5	odlehlost, spádovost pro okolní MÚ
Kraj Vysočina	Svratka	5	odlehlost, spádovost pro okolní MÚ
Jihomoravský kraj	Bítov	5	odlehlost, spádovost pro okolní MÚ
	Nová Lhotka	6 a 7	významné svatební místo, kapacitní možnosti nového úřadu
	Kravsko	6	významné svatební místo

2. 6 Potenciální problémy

- Potenciální zkrácení úvazku osob na zrušených matrikách, přičemž se dá předpokládat zachování pracovních pozic, jelikož činnosti související s matričním úřadem zahrnovaly jen malou část objemu pracovních činností daných pracovníků.
- Možné přetížení pracovníků matričních úřadů v obcích, kam se přesune gesce ze zrušených matričních úřadů. Naopak je zde možnost vytvoření nových pracovních pozic, pakliže opravdu dojde k přetížení pracovníků, tedy řešení problému č. 1 a 3.

² Viz klíč k vymezení nových obvodů v kapitole 2.1

3. V případě nabírání nových pracovníků budou muset být tito lidé řádně zaškoleni.
4. Nedostatečná technická kapacita pro nově přijaté pracovníky rozšířených matričních úřadů, tzn., zda bude stačit obcím, ke kterým se připojí správní obvody zrušených matričních úřadů, kapacita kanceláří, budov, technické vybavení aj.
5. Adaptace na změny ze strany úředníků i občanů.

Vzhledem k faktu, že v drtivé většině případů agendu přebírají sídla správních obvodů ORP popřípadě POÚ, lze předpokládat, že úřady budou mít kapacitní možnosti výše zmíněným problémům čelit. Lze předpokládat, že dosud částečné úvazky matrikářů na těchto úřadech budou navýšeny a bude činností spojeným s výkonem této funkce věnována významnější pozornost spojená s vyšší efektivitou a kvalitou.

3. Význam matričních úřadů pro obce a pro občany

Z hlediska běžného občana patří matriční úřad k méně navštěvovaným institucím veřejné správy. Většina úkonů tohoto úřadu je navíc vykonávána bez nutnosti fyzické přítomnosti občana. Odpadá tím tlak na dostupnost matrik, jelikož navštívit úřad musí občan pouze v případě uzavírání manželství či registrovaného partnerství.

Níže jsou rámcově uvedeny základní činnosti matričních úřadů a zároveň i úkony související s agendou matrik, které však lze učinit i na úřad bez matričního úřadu. V kapitole 4 je následně uveden kompletní výčet činností matričních úřadů a to včetně zákonného pověření k jejich výkonu.

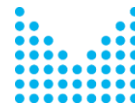
Základní činnosti matričních úřadů

Matriční úřad vede knihu narození, knihu manželství, knihu úmrtí a registrující matriční úřad pro knihu partnerství sbírku listin za každý kalendářní rok samostatně. Příslušný k zápisu narození a úmrtí do matriční knihy je matriční úřad, v jehož správním obvodu se fyzická osoba narodila nebo zemřela. Matriční úřady vydávají matriční doklady (rodný, oddací, úmrtní list), osvědčení pro církevní sňatek, osvědčení o právní způsobilosti k uzavření manželství v cizině, doklad o registrovaném partnerství a rozhodují o změně jména a příjmení.

Matriční úřady jsou upraveny zákonem č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů a prováděcí vyhláškou k němu č. 207/2001 Sb., kterou se provádí zákon č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Matrikářem může být občan, který je zaměstnancem obce, která má působnost matričního úřadu, který prokázal odborné znalosti zkouškou u krajského úřadu, popřípadě zkouškou zvláštní odborné způsobilosti (ZOZ) na úseku matrik a státního občanství. Matriční úřad je pro Ministerstvo vnitra zpracovatelem údajů v evidenci občanských průkazů v rozsahu číslo, popřípadě série ztraceného nebo odcizeného občanského průkazu a datum ohlášení ztráty nebo odcizení. Matriční úřad je dále zpracovatelem údaje o čísle potvrzení o občanském průkazu, době jeho platnosti a označení úřadu, který jej vydal.

K čemu konkrétně potřebuje a k čemu nepotřebuje matriční úřad obec či občan

- **Pro uzavírání manželství** (oddávání starostou, místostarostou) **obec nemusí být matričním úřadem**, nicméně „*Prohlášení snoubenců, že spolu vstupují do manželství, musí být učiněno v přítomnosti matrikáře matričního úřadu, v jehož správním obvodu se manželství uzavírá.*“
- **Pro vstup do registrovaného partnerství** občan nepotřebuje matriční úřad, neboť prohlášení o vstupu do partnerství se činí před matrikářem, **obec nemusí být matričním úřadem**. *Příslušný k zápisu partnerství je pak tzv. registrující matriční úřad, kterých je v České republice celkem 14 (1 v každém samosprávném kraji a 1 v hlavním městě Praze – viz Příloha č. 4 prováděcí vyhlášky č. 207/2001 Sb.). Problematiku dále upravuje zákon č. 115/2006 Sb. o registrovaném partnerství a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.*
- **Pro tzv. vítání občánků a pro významná životní jubilea občanů**, kdy jde o samostatnou působnost obce, což upravuje zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů (§ 36a, § 143, § 149a odst. 4), **obec nemusí být matričním úřadem**.
- **Pro provádění ověřování (vidimace, legalizace)** – vidimaci a legalizaci u obecního úřadu provádí úředník, který a) prokázal zvláštní odbornou způsobilost pro výkon správních činností při správě matrik a státního občanství, nebo b) prokázal odbornou způsobilost matrikáře

podle zvláštního právního předpisu, nebo c) složil zkoušku podle tohoto zákona [§ 14 odst. 1 zákona č. 21/2006 Sb. o ověřování shody opisu nebo kopie s listinou a o ověřování pravosti podpisu a o změně některých zákonů (zákon o ověřování), ve znění pozdějších předpisů]. Podle zákona o ověřování tedy postačuje výše uvedená zkouška, **obec nemusí být matričním úřadem.**

- **Czech POINT** – rozhodnutí obce zřídit kontaktní místo **Czech POINT** je rozhodnutím v samostatné působnosti, provozování je působnost přenesená dle zákona č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů (a dle dalších zvláštních zákonů), **obec nemusí být matričním úřadem.**

4. Financování matrik od roku 2019

4.1. Výchozí podmínky modulace variant

- Níže uvedené vychází ze závěrů dotazníkového šetření k problematice matriční agendy.
- Na základě dotazníkového šetření byla vypočtena částka **1 837,7 Kč** jako **náklad na jeden prvozápis v roce 2016** provedený v matriční knize bez rozlišení, zda se jedná o prvozápis do matriční knihy narození, manželství (partnerství) nebo úmrtí. Blíže viz **tabulka níže**.
- Na základě valorizace příspěvku v letech 2017, 2018 a očekávané valorizace pro rok 2019 je uvedena viz **tabulka níže**. Z tabulky jsou patrná předpokládaná částka 2 127, 40 Kč jako **náklad na jeden prvozápis v roce 2019**. Pro další výpočty a modulaci v rámci jednotlivých variant je námi použita **částka 2 130 Kč**.
- V jednotlivých variantách jsou provedeny modulace příspěvku na prvozápis, kdy rozdělujeme vždy v jiném poměru částku 6 390 Kč na tři prvozápisy. Jedná se o součet částek 2 130 Kč na pořízení jednoho prvozápisu do matriční knihy narození, jednoho do matriční knihy manželství (partnerství) a jednoho do matriční knihy úmrtí.
- Při modulaci výpočtů jsou **uvažovány průměrné počty prvozápisů za kalendářní roky 2014 až 2016 zaokrouhlené na celé číslo**. Je zřejmé, že v případě tvorby příspěvku na kalendářní rok 2019 podle jedné ze zde uváděných variant budou uvažovány konkrétní počty prvozápisů v jednotlivých matričních knihách za rok 2017 podle údajů poskytnutých ČSÚ.
- Modulace variant je provedena na výši příspěvku obcím pro rok 2018, který je těmto poukázován na základě zákona č. 747/2017 Sb., zákon o státním rozpočtu ČR na rok 2018.
- Modulace je provedena na 772 matričních úřadech (1 230 matričních úřadů – 445 uvažovaných ke zrušení).
- Správní obvody (vyjádřené počtem obyvatel) uvažovaných 445 matričních úřadů určených ke zrušení jsou pro potřeby modulace jednotlivých variant začleněny do správních obvodů zbývajících 772 správních obvodů matričních úřadů.

Náklady na jeden prvozápis v roce 2016

Sledovaná problematika	P.č.	Rok 2016
Celkový počet hodin odvedených při výkonu 11 činností zjišťovaných dotazníkovým šetřením (hod.)	1.	789 152,37
Vyjádření poměru celkové časové náročnosti 11 sledovaných činností k celkovému objemu činností matriční agendy.	2.	50,00%
"Čistý" roční pracovní úvazek vyjádřený v hodinách (hod.) jednoho zaměstnance	3.	1 684,00
Teoretický normovaný počet pracovních úvazků potřebných na zajištění matriční agendy	4. = (1: 3.) x 2	937,2
Celkový počet vykázaných pracovních úvazků vzešlý z dotazníkového šetření	5.	963,00

Roční náklad na 1 pracovní úvazek úředníka konajícího "komplexní výkon matriční agendy obce"	6.	465 000,00 Kč³
Vykázané nemzdové náklady matričních úřadů (materiál, ostatní náklady)	7.	36 244 010 Kč
Počet prvozápisů v roce 2016 u obcí typu I, II a III	8.	235 243
Celkové náklady na 963,00 úvazků (Kč)	9. = (5. x 6.)	447 795 000 Kč
Celkové náklady na matriční úřady	10. = 7. + 9.	484 039 010 Kč
Celkové vykázané inkaso správních poplatků za matriční úkony	11.	51 716 305 Kč
Celkové náklady očištěné o dodatečné příjmy	12. = 10. – 11.	432 322 705 Kč
Náklady na jeden prvozápis	13. = (12. : 8.)	1837,7 Kč

Tabulka 2: Náklady na jeden prvozápis v roce 2019

Rok	Valorizace příspěvku ve výši	Náklady na jeden prvozápis (Kč)
2016		1 837,7 Kč
2017	5 % oproti roku 2016	1 929,6 Kč
2018	5 % oproti roku 2017	2 026,1 Kč
2019	5 % oproti roku 2018	2 127,4 Kč

³ Referent všeobecné správy vnitřních věcí státu je v 8. platové třídě podle NV č. 222/2010 Sb., o katalogu prací ve veřejných službách a správě. Finanční rozpětí v 8. platové třídě je od 16 000 do 24 120 Kč. V 8. platové třídě 7. platovém stupni (praxe do 15 let) je finančních ohodnocení ve výši 20 010 Kč. (Z 12 platových stupňů uvažován "středový" platový stupeň, tj. stupeň 7). K měsíčnímu průměrnému tarifu 20 010 Kč je nutné připočíst pohyblivou složku platu koeficientem 1,2 (20 010 Kč x 1,2 = 24 012 Kč). Do výpočtu je dále nutné započíst odvody (koeficient 1,34). Výše měsíční superhrubé mzdy je 32 176 Kč (24 012 x 1,34 = 32 176 Kč). Dále je nutné započíst režijní náklady, které souvisejí s řízením, činností a obsluhou úřadu, např. kancelářské potřeby, energie, telefony, pošta, nájemné, pojištění, vzdělávání úředníků, náklady na obslužný personál (koeficient 1,2), tedy výše mzdy po započítání režijních nákladů je 38 611 Kč (32 176 x 1,2). Měsíční náklad na 1 pracovní úvazek, včetně odvodů a režijních nákladů je 38 611 Kč. Roční náklad na 1 pracovní úvazek úředníka konajícího "komplexní výkon matriční agendy obce" je 463 334 Kč (12 x 38 611 Kč). Uvažovaný zaokrouhlený roční náklad na 1 pracovní úvazek je 465 000 Kč. Hodinová sazba práce matričního úředníka vychází na přibližně 287 Kč.

Profinancování nákladu na jeden prvozápis, kdy rozdělujeme částku 6 390 Kč v poměru 10 % (639 Kč) ve spojitosti s prvozápisem v knize narození, 60 % (3 834 Kč) ve spojitosti s prvozápisem v knize manželství (partnerství) a 30 % (1 917 Kč) ve spojitosti s prvozápisem v knize úmrtí, tj.:

Prvozápis učiněný v matriční knize	Poměrné rozdělení částky 6 369 Kč	
	Vyjádřeno v %	Vyjádřeno v Kč
narození	10,00%	639,00
manželství (partnerství)	60,00%	3 834,00
úmrtí	30,00%	1 917,00
Celkem	100,00%	6 390,00

Při této variantě II. by si v absolutních částkách nárůstu příspěvku k zabezpečení výkonu matriční agendy opět nejvíce polepšila města Brno, Ostrava a Plzeň. Je však patrné, že se nárůst příspěvku snižuje, tj.:

Brno	+ 7 455 581 Kč
Ostrava	+ 5 467 110 Kč
Plzeň	+ 4 933 975 Kč

Při variantě II. by v absolutních částkách na příspěvku na matriční působnost nejvíce trčila města Čelákovice, Jirkov a Jesenice.

Čelákovice	- 1 919 688 Kč
Jirkov	- 1 785 917 Kč
Jesenice	- 1 488 935 Kč

Dílčí závěr: Při této variantě se opět zvýší příspěvek oproti současnému stavu všem matričním úřadům, které mají ve svém správním obvodu zdravotnické zařízení s porodnicí a několika málo dalším matričním úřadům, v jejichž správním obvodu je realizován zvýšený počet svatebních obřadů stejně tak, jako tomu bylo v případě variant I. Absolutní částky tohoto navýšení se však dále snižují.

Příspěvek se dále zvýší zejména těm matričním úřadům, v jejichž správním obvodu se koná vyšší počet svatebních obřadů, tj. obce s kulturními památkami, jako jsou zámky, tvrze, hrady. Stejně tak se jedná o obce, na jejichž území se nachází zajímavý přírodní nebo stavební útvar, jako např. památný strom, přírodní rezervace, kaplička apod. jedná se vesměs o místa, která si lidé v průběhu času k uzavírání sňatků oblíbili.

Níže je nastíněn propad nebo nárůst příspěvku na výkon matriční agendy pro jednotlivé typy obcí, porovnání je se současným stavem.:

Typ obcí	Pohorší si v příjmech na výkon matriční agendy		Polepší si v příjmech na výkon matriční agendy	
	Počet obcí	Částka celkem (Kč)	Počet obcí	Částka celkem (Kč)
obce typu III	70	- 11 346 779	135	115 387 176
obce typu II	178	- 87 043 369	5	332 784
obce typu I	810	- 192 564 571	32	3 275 169

Celková úspora alokace finančních prostředků na matriční působnost je v tomto případě 172 mil Kč. Tudíž se vytváří největší rezervní možnost finančních prostředků pro další přeskupení.

Z výše uvedeného souhrnu je patrné, že si polepší převážně ty obce s rozšířenou působností, v jejichž správním obvodu matričního úřadu se nachází zdravotnické zařízení s porodnicí. Propad u obcí ORP je většinou u těch, která mají malé jádrové město, průměrný pokles u těchto ORP je 162 tis. Kč/rok. Propad pro ORP lze částečně zmírnit vyčleněním určité částky z úspory na pokrytí kontrolní činnosti ORP vůči matrikám ve svém právním obvodu, tu musejí dle platné legislativy provést jednou ročně. Propad u obcí s pověřeným obecním úřadem, je průměrně na jedno POU 490 tis Kč. Tento propad je nejvíce způsoben jednak tím, že obce POU jsou často v kategorii 2 000 – 5 000 obyvatel, kde byla míra přefinancování matriční agendy největší, dále pak celkovou sníženou alokací příspěvku na matriční působnost v tomto případě o 172 mil. Kč, ale také tím, že řada obcí POU vykazuje nízký počet prvozápisů, ale nedošlo ke zrušení matričního úřadu z důvodu právě působnosti POU. Tento propad se dá částečně sanovat vyčleněním „určité finanční částky“, z uspořené 172 mil. Kč, která se přesune na působnost POU v rámci příspěvku, např. 30 mil. Kč.

V případě obcí jedničkových je největší propad logicky tam, kde dochází k ukončení matriční působnosti daného obecního úřadu. Na základě nastaveného způsobu financování si naopak polepší obce s vysokým počtem svateb jako jsou např. Průhonice, Valtice, Sychrov či Velehrad.

Zdůvodnění výše uvedeného nastavení:

1. Úspory z rozsahu. Agenda prvozápisů narození je v podstatě koncentrována do cca 80 matrik většinou v okresních městech (vyjma např. Žďáru nad Sázavou). Vzhledem k této skutečnosti existuje největší profesionalizace a specializace daných matričních pracovníků. Proces tak trvá kratší dobu a je celkově efektivnější, vzhledem k náporu matričních událostí nejsou takové prostoje poptávky po službě. Na těchto matrikách rovněž dochází k největší specializaci, jsou zde oddělení či odbory vykonávající pouze matriční činnost.
2. Princip subsidiarity. Vzhledem k tomu, že většina matričních úřadů bude i v případě realizovaného návrhu optimalizace koncentrována na venkově, je zájmem státu zachování

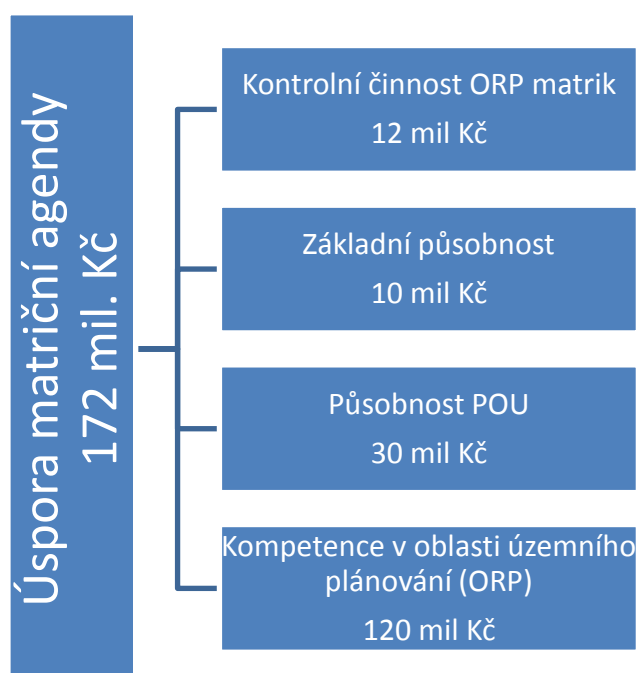
elementární úrovně kvality poskytovaných služeb veřejné správy na venkově. Vzhledem k tomu, že na těchto matrikách se odehrávají činnosti spojené s prvozápisy manželství a úmrtí je logické jejich finanční procentuální posílení. Na malých matričních úřadech rovněž není tak velká specializace, jednotlivé úkony trvají delší dobu a jsou méně časté. Tyto faktory mají vliv na celkovou efektivitu a rovněž nelze zapomínat na omezenou poptávku po službách matrik.

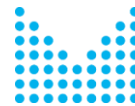
3. Prvozápis do knihy manželství je často spojen s celou řadou kroků a je to v podstatě jediný úkon, kdy občan potřebuje fyzický kontakt s matričním úřadem.
4. Podpora státu sňatkovosti obyvatel. Vzhledem k trendu klesajícího počtu svateb je zájmem státu tento trend zvrátit. Konání svatby je v současné době spojeno s relativně velkým objemem nákladů pro ženicha s nevěstou, které jsou často zvyšovány dodatečnými poplatky za výzdobu síně, ošatné, pronájem prostor, výjezdy mimo úřední den vycházející z rozhodnutí samospráv. Posílení finanční částky hrazené za jeden prvozápis manželství/partnerství e strany státu se tak snaží ve zvýšené míře sanovat náklady matrik spojené právě s prvozápisem manželství – výjezdy mimo obecní úřad, práce ve dnech pracovního klidu apod. a přispět tak např. ke snížení dodatečných poplatků uvalených samosprávou na konání svateb, tak aby došlo ke zvýšení ekonomické dostupnosti svatebních obřad pro veřejnost.

Ve výše uvedené variantě dochází k pokrytí nákladů matričních úřadů spojených nejen čistě s provedením daného prvozápisu, ale rovněž nákladů na další agendy v rámci matričních úřadů, které z prvozápisů vycházejí. Zšetření na matričních úřadech vyšlo, že samotné pořízení jednoho prvozápisu trvá přibližně necelou hodinu, v případě nákladů na hodinu práce matrikáře (287 Kč/hod) a drobných materiálních nákladů by pak částka poukazovaná čistě na provedení prvozápisu byla někde pod úrovní 300 Kč za prvozápis.

4.2. Návrh rozdělení uspořené prostředků

V případě realizace varianty č. II dojde k úspoře financí ve výši **172 mil. Kč** v rámci matriční agendy oproti současnému stavu. Tento objem finančních prostředků se jeví jako vhodné přesunout do jiných působností státní správy.

5. Kompletní výčet činností matričních úřadů

5.1 Činnosti vyplývající ze zákona č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákon o matrikách“)

Matriční úřad ve vztahu k matriční agendě:

a. Obecně

- vede matriční knihy a sbírky listin,
- do matričních knih zapisuje matriční události (narození, uzavření manželství, vznik registrovaného partnerství a úmrtí),
- do matričních knih zapisuje matriční skutečnosti, kterými se mění nebo doplňují již provedené zápisy v matričních knihách (např. rozvod manželství, prohlášení manželství za neplatné, osvojení dítěte, změna jména a příjmení, změna pohlaví apod.)
- provádí změny a opravy zápisů v matričních knihách,
- vydává matriční doklady (rodné listy, oddací listy, úmrtní listy, doklady o registrovaném partnerství) a jejich druhopisy (duplikáty),
- vede matriční události, matriční skutečnosti, změny a opravy souběžně pomocí výpočetní techniky, kdy po provedení zápisu do matriční knihy rukopisně vedené provede zápis též pomocí výpočetní techniky,
- předává matriční knihy po uplynutí zákonem stanovené doby k archivaci příslušnému státnímu oblastnímu archivu,
- matriční úřad, který je zároveň obecním úřadem obce s rozšířenou působností, předává druhopisy matričních knih a sbírky listin po uplynutí zákonem stanovené doby příslušnému státnímu oblastnímu archivu k zajištění archivace,
- poskytuje zákonem stanoveným subjektům fotokopie druhopisů matričních knih nebo sbírek listin,
- umožňuje nahlížení do druhopisů matričních knih nebo sbírek listin,
- umožňuje nahlížení do matričních knih,
- vydává doslovné výpisy z matričních knih,
- vydává potvrzení o údajích zapsaných v matriční knize,
- vydává potvrzení ze sbírky listin či z druhopisu matriční knihy,
- matriční úřad, který je zároveň obecním úřadem obce s rozšířenou působností, provádí ověřování matričních dokladů pro jejich použití v cizině,
- matriční úřad, který je zároveň obecním úřadem obce s rozšířenou působností, vede evidenci podpisových vzorů a vzorů otisků úředních razítek matrikářů matričních úřadů, které spadají do jeho správního obvodu,
- zabezpečuje obnovení prvopisu matriční knihy nebo vyhotovení nového druhopisu, v případě ztráty nebo zničení,
- stanoví-li tak mezinárodní smlouvy, současně se zápisem o narození, uzavření manželství nebo vstupem do partnerství cizince na území České republiky do matriční knihy vydá rodný nebo oddací list anebo doklad o partnerství a zašle jej do 3 pracovních dnů zastupitelskému úřadu cizího státu, jehož je narozená fyzická osoba, popřípadě osoba, která uzavřela manželství, anebo vstoupila do registrovaného partnerství, státním občanem; není-li takový zastupitelský úřad na území České republiky, zašle tento doklad Ministerstvu zahraničních věcí České republiky;
- plní oznamovací povinnost o údajích zapsaných v matričních knihách nebo o rozhodnutích týkajících se jména nebo příjmení dle zvláštních právních předpisů (např. do agendového informačního systému evidence obyvatel, ředitelství služby cizinecké policie pro účely zápisu

do agendového informačního systému cizinců, zdravotní pojišťovně, České správě sociálního zabezpečení, soudům, jiným matričním úřadům k provedení dodatečných záznamů apod.),

- vydává v případě, že se žadatelé podle konkrétních ustanovení zákona o matrikách nevyhoví v plném rozsahu, rozhodnutí dle § 87 zákona o matrikách,
- v případě úmrtí zasílá soudu příslušnému k projednání dědictví úmrtní list,
- přijímá žádosti o zápis matričních událostí do tzv. zvláštní matriky, došlo-li k narození, uzavření manželství, vzniku registrovaného partnerství nebo úmrtí státního občana České republiky v cizině.

b. V souvislosti s uzavřením manželství a vstupem do registrovaného partnerství (kniha manželství a kniha registrovaného partnerství)

- přijímá před uzavřením manželství Dotazník k uzavření manželství a doklady potřebné k uzavření manželství,
- vydává povolení k uzavření manželství na kterémkoliv vhodném místě ve svém správním obvodu nebo mimo dobu stanovenou radou obce,
- zajišťuje provádění svatebních obřadů (matrikář matričního úřadu, v jehož správním obvodu je manželství uzavřeno, musí být přítomen u sňatečného obřadu),
- vydává osvědčení pro uzavření církevního sňatku,
- rozhoduje o žádosti o prominutí předložení dokladů potřebných k uzavření manželství (§ 664 odst. 2 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů),
- provádí zápis uzavření manželství do knihy manželství, vydává oddací list,

- přijímá před vstupem do registrovaného partnerství Dotazník ke vstupu do registrovaného partnerství a doklady potřebné ke vstupu do registrovaného partnerství,
- rozhoduje o žádosti o prominutí předložení dokladů potřebných ke vstupu do registrovaného partnerství (§ 35 odst. 5 zákona o matrikách),
- přijímá prohlášení o vstupu do registrovaného partnerství (pouze registrující matriční úřad),
- provádí zápis uzavření registrovaného partnerství do knihy registrovaného partnerství a vydává doklad o registrovaném partnerství,

- vydává vysvědčení o právní způsobilosti k uzavření manželství,
- vydává vysvědčení o právní způsobilosti ke vstupu do registrovaného partnerství.

c. V souvislosti s narozením dítěte (kniha narození)

- provádí zápis narození dítěte do knihy narození a vydává rodný list,
- na základě žádosti provozovatele zdravotních služeb sdělí rodné číslo dítěte, jehož narození poskytovatel zdravotních služeb oznámil,
- provádí zápis narození dítěte, jehož matka požádala v souvislosti s porodem o utajení své osoby,
- činí oznámení soudu v případě, že nelze ani po následném dalším šetření zjistit datum narození dítěte nezjištěné totožnosti,
- provádí na základě potvrzení vydaného provozovatelem zdravotních služeb po provedení změny pohlaví, dodatečné záznamy o změně pohlaví do knihy narození
- přijímá souhlasné prohlášení rodičů o jméně, popřípadě jménech dítěte,
- činí oznámení soudu v případech, když matriční úřad nezapíše do knihy narození jméno, popřípadě jména, dle § 18 odst. 4 zákona o matrikách,
- činí oznámení soudu v případech, kdy nelze dosáhnout dohody rodičů o příjmení dítěte,
- provádí dodatečné záznamy o osvojení nezletilého/zletilého,
- provádí dodatečné záznamy o určení/popření otcovství.

d. V souvislosti s úmrtím fyzické osoby (kniha úmrtí)

- provádí zápis úmrtí fyzické osoby do knihy úmrtí a vydává úmrtní list,
- činí oznámení soudu v případě, že ani po následném dalším šetření nelze zjistit datum úmrtí fyzické osoby,
- oznamuje úmrtním listem úmrtí cizince na území České republiky zastupitelskému úřadu cizího státu v České republice, a není-li na jejím území, Ministerstvu zahraničních věcí České republiky.

e. Jméno a příjmení

- přijímá prohlášení o volbě druhého jména,
- přijímá prohlášení o upuštění od užívání více jmen při zápisu narození do zvláštní matriky,
- přijímá oznámení státního občana České republiky (dále jen „občan“), o užívání české podoby cizojazyčného jména,
- přijímá prohlášení osvojitelů o volbě jiného jména či jmen osvojence,
- přijímá žádost ženy o užívání příjmení v mužském tvaru při uzavření manželství/vzniku registrovaného partnerství,
- přijímá žádost rodičů o uvedení příjmení dítěte ženského pohlaví v mužském tvaru při zápisu narození,
- přijímá žádost ženy, jejíž příjmení je zapsáno v matriční knize v souladu s pravidly české mluvnice o uvedení jejího příjmení v mužském tvaru,
- přijímá žádost rodičů dítěte ženského pohlaví, jehož příjmení je zapsáno v matriční knize v souladu s pravidly české mluvnice, o uvedení příjmení dítěte v mužském tvaru,
- přijímá žádost ženy, která užívá své příjmení v mužském tvaru, o užívání svého příjmení v souladu s pravidly české mluvnice,
- přijímá prohlášení o užívání pouze jednoho nebo dvou příjmení,
- přijímá prohlášení fyzické osoby, která v dobré víře po dobu nejméně 5 let užívá své příjmení v nesprávné podobě, že bude nadále užívat své příjmení ve tvaru, v jakém je uvedeno na vydaných dokladech,
- přijímá prohlášení občana, který je současně státním občanem jiného členského státu EU o užívání jména, popř. jmen nebo příjmení občana v podobě, kterou mu umožňuje užívat právo a tradice tohoto jiného členského státu Evropské unie,
- přijímá oznámení rozvedeného manžela o přijetí dřívějšího příjmení,
- rozhoduje o žádosti o povolení změny jména a příjmení,
- povoluje na základě žádosti fyzické osoby změnu jména nebo jmen a příjmení v souvislosti se změnou pohlaví.

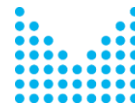
5.2 Činnosti vyplývající z jiných právních předpisů, které mají přímý dopad na výkon matriční agendy

a. Zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů

- matriční úřad vybírá ve stanovených případech správní poplatky (např. za povolení změny jména a příjmení, vydání druhopisu matričního dokladu, povolení nahlížet do matriční knihy, vydávání potvrzení z matričních knih a sbírek listin, povolení uzavřít manželství na jiném vhodném místě či mimo stanovenou dobu, atd.)

b. Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

- matriční úřad přijímá prohlášení o určení otcovství souhlasným prohlášením (§ 779),
- matriční úřad přijímá prohlášení matky dítěte, jehož otec není znám, a jejího manžela o tom, že příjmení určené pro jejich ostatní děti bude mít i toto dítě (§ 862).

5.3 Činnosti vyplývající z jiných právních předpisů, které se přímo netýkají matriční agendy

a. Zákon č. 269/1994 Sb., o rejstříku trestů, ve znění pozdějších předpisů

- matriční úřady bezplatně ověřují správnost údajů uvedených v písemné žádosti o výpis a totožnost osoby žádající o výpis týkající se fyzické osoby /§ 11 odst. 2 písm. a)/

b. Zákon č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy a o změně některých dalších zákonů

- matriční úřady jsou kontaktními místy veřejné správy /§ 8a odst. 2 písm. c)/

c. Zákon č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel a rodných číslech a o změně některých zákonů (zákon o evidenci obyvatel), ve znění pozdějších předpisů

- matriční úřad zapisuje údaje vedené v informačním systému, a to v rozsahu § 3 odst. 3 písm. a) až f), písm. k) až p) a písm. r) a t), pokud nejsou tyto údaje zapsány podle § 6, a § 3 odst. 4 cit. zákona,
- matriční úřady přijímají žádosti o zprostředkování kontaktu (§ 8b odst. 3),
- matriční úřad přiděluje rodná čísla /§ 14 odst. 1 písm. a) a b)/.

d. Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů

- matriční úřad přijímá oznámení Úřadu pro mezinárodně-právní ochranu dětí o osvojení dítěte do ciziny /§ 25 odst. 9 písm. b)

e. Zákon č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

- matriční úřady vykonávají spisovou službu /§ 63 odst. 1 písm. d) a e).